

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Virtute Religionis, Et Ei Annexis; Continens quatuor Tractatus
Theologiae Moralis praecipuos. Primus, in ordine decimusquartus, de
Iuramento, & Adiuratione. Secundus, de Voto. Tertius, & charior Authori,
de statu Religioso. Quartus, de vitiis oppositis Religioni

Castro Palao, Fernando de

Lugduni, 1669

An Religiosus factus Episcopus votis, & praecipis Religionis teneatur.
punct. 24.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76572](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76572)

expulſione in eius ſubiectionem incidit; quia à principio votum fecit de obedientia præſtanda non huic, vel illi determinato Præſato, ſed legitimo Præſato quicumque ſit. At Epico- pus ſublata Religioſorum exemptione, eſt legitimus illorum Præſatus. Ergo Epicoſo tanquam legitimo Præſato obedientia ab expulſo præſtanda eſt. Sed cui Epicoſo præſtanda ſit? Nuarr. *diſco. comment. 2. num. 34.* affirmat eſſe Epicoſum originis, quia hic ſolum eſt permanens, & immutabilis neque à voluntate expulſi dependens; reliqui verò ſuperiores ratione domicilij, habitacionis, ſeu beneficij acquiſiti mutari poſſunt ex voluntate expulſi relicto domicilio, habitacione, ſeu beneficio ac proinde in voluntate expulſi eſſet ſui ſuperioris electio, quod non videtur dicendum. Cæterum veteris cenſus non eſſe in has anguſtias redigendum expulſum. Nam ut bene expendit Suar. *diſco. lib. 3. cap. 6. numer. 8.* læpè contingit Religioſum expelli in loco remotiſſimo, à loco ſui originis, moleſtiſſimumque illi eſſe eum locum adire, Epicoſoque illius ſe præſentare, & fortè non leuioris incommodi, tum propter occaſionem vagandi, quæ inde naſci poteſt. Tum propter pericula ſpiritualis damni, quæ in loco originis eſſe ſolent. Non igitur imponenda eſt illi obligatio, cum nullo iure fundata ſit. Quocirca potius exiſtimo, illum Epicoſum eſſe expulſi ſuperiorem quæ eſſet illius, ſi clericus, & non Religioſus eſſet, quia cum in modo viuendi expulſus ſæcularibus clericis omnino ſimilis exiſtat, ſuperior clericorum, expulſi ſuperior erit. Vnde Epicoſus illius loci, in quo monaſterium à quo eiecitur, exiſtit, ſuperior erit expulſi, dum ibidem commoratur, vel quia peregrinus eſt, vel quia ibi figit domicilium. Et ratio ſuperius facta hoc conuincit: quia Epicoſus eſt ſuperior omnium, qui in ſua diœceſi exiſtunt non exempti ſed ille expulſus expulſione amiſit exemptionem. Ergo illius Epicoſus ſuperior eſt. Et hinc conſtat non poſſe eſſe Epicoſum originis (niſi ad recipiendos ordines, ut eſt clericorum ſæcularium) quia nemo poteſt duobus Præſatis, & inter ſe independentibus ſimul ſubdici. Si igitur expulſus ſubiectus eſt quoad ſui regimen Epicoſo habitacionis, vel domicilij nequit ſimul ſubdici Epicoſo originis. Huic ramen Epicoſo domicilij, vel habitacionis non ita ſubdicitur quin abique illius conſenſu mutare domicilium, vel habitacionem poſſit, ſicuti poteſt clericus ſæcularis: nam ex vi voti obedientiæ non ſe priuauit libertate faciendi hanc mutationem in ſtatu expulſionis, ſed ſolum dum intra Religionem, & ſub Præſatorum regularium regimine exiſtit, & vitam communem degit: & ita tradit Suar. *2. 4. de Relig. tract. 8. lib. 3. c. 6. num. 16.*

9. Tertia difficultas grauior eſt, quibus in rebus teneatur expulſus Epicoſo obedire? Breuiter reſpondeo teneri in iis, quæ ad obſeruantiam caſtitatis, & paupertatis ſtatu expulſionis accommodatæ, iudicata fuerint moraliter neceſſaria, quia cum aſtrictus hiſ votis exiſtat, penes ſuperiorem, cui regimen expulſi iucumbit, erit illorum obſeruantiam procurare, & quæ neceſſaria fuerint præſcribere. Idem eſt de hiſ, quæ pro Religioſi ſtatu decentiæ, & honore in eo vitæ genere conſeruando neceſſaria fuerint. Nam cum expulſus verè Religioſus ſit, ſtatumque Religioſum non amiſerit, obligatus eſt eum viuendi, modum ſeruare, qui Religioſum ſtatum in eo vitæ genere non dedecet. Quapropter ſi ſe ludis, & commella- tionibus cum ſcandalo tradit, habitum honeſtum non portat, aliaque perpetrat in Religioſi ſtatu ignominiam, cogi præcepto, & poenis ab Epicoſo poteſt, ſicuti poſſet à ſuo Præſato regulati, cum intra Religionem eſſet; Sic tradit Suar. *diſco. 2. 4. de Relig. tract. 8. lib. 3. cap. 6. n. 18.*

10. Præter ſupradictam obligationem nullam aliam expulſus habet, neque Epicoſus imponere poteſt. Vnde non tenetur, neque per ſe obligari poteſt ad ieiunia, auſteritates, poenitentias, orationes, aliaque ſimilia à regula ſuæ Religionis præſcripta etiam ſub peccato obligante. Sic Suar. *diſco. cap. 9. n. 11. & ſeqq.* Leſſus *lib. 2. c. 41. dub. 15. ſine.* Sanch. *lib. 6. ſumm. c. 9. num. 50.* Layman. *lib. 4. ſumm. tract. 5. c. 13. q. 2.* & alij plures apud ipſos Ratio ſcilicet Religioſum non cenſetur promittere regula, illiusque præceptorum obſeruationem, niſi dum à Religione alitur, & gubernatur, & in aliorum conſortio viuere permittitur. Tum quia regula appoſita eſt ad regendos Religioſos in communi vita, non ad regendos Religioſos à Religione ſeparatos. Tum quia eius obſeruatio extra Religionem eſt longè difficilior.

11. Hinc deducitur, expulſum, qui clericus non ſit, obligatum non eſſe ad horas canonicas recitandas, quia harum obligatio ſolum ex conſuetudine annectitur Religioſis ad chorum deputatis intra Religionem annectitur; non autem illis, qui à Religione ſeparantur, & quorum ſeparatione deputatio ad chorum ceſſat, efficacius quam ceſſaret, ſi ad gradum Religioſorum laicorum tranſiret; & ita ſuſtinet Suar. *in præſenti diſco. c. 6. n. 12.* & laſus tradidimus, *tr. 7. de horis canonic. diſp. 2. punct. 1. §. in fine.*

12. Secundò deducitur, non eſſe obligatum habitum ſuæ Religionis deſerre, quia hic habitus eſt ad ſignificandum illius geſtatorum membrum eſſe talis Religionis illique vni-

tum, & ſub illius regimine, quod non habet locum in expulſo. Neque obſtat, Epicoſum ad illum deſerendum obligari, ſi tamen à Religionis regimine ſeparatus exiſtat. Quia Epicoſo præcipitur expreſſe, ut poſtea dicemus, ſecus eiecto. Item Epicoſus ſeparatus à Religione per aſcenſum ad ſuperiorem ſtatum, atque ita Religioſi habitus geſtatio eiecit in Religioſi honorem ſecus in eiecto contingit; ac proinde ille, & non hic obligatus à iure eſt habitum deſerre: & ita ſentit Suar. *diſco. cap. 6. num. 14.* immo non ſolum eiectus obligatus non eſt eum habitum deſerre, ſed nec poſtea, eo per ſententiam priuatus ſit, ut ferè ſemper expulſi priuantur, eo quod illius geſtatio in ignominiam Religionis reputatur cellatur: Sic Nauarr. *comm. 2. de Regularib. n. 36.* & *lib. 3. conſil. eodem tit. conſil. 51.* alias 78. Leſſus, *lib. 2. c. 41. dub. 15. num. 112.* Sanch. *lib. 6. ſumm. c. 9. n. 55.* Suar. *2. 4. de Relig. tract. 8. lib. 3. c. 6. n. 14.* Debet tamen habitum honeſtum deſerre, & ad id cogi poſſunt. At non tenentur ad habitum clericalem deſerendum, ſi clerici non ſint; quia nullus eſt textus hanc eis obligationem imponens, & ex natura rei id non ſequitur: Sic Suar. *diſco. cap. 6. num. 14.*

PUNCTVM XXIV.

An Religioſus factus Epicoſus, votis, & præcepta Religionis teneatur?

SUMMARIUM.

- 1 Religioſus factus Epicoſus voto obedientiæ, ſicut paupertatis, & caſtitaſis aſtrictus manet, ſed ſoli Summo Pontifici obedire tenetur.
- 2 Superior doctrina declaratur.
- 3 Proponuntur alia vota, quæ in diuerſis Religioſibus emittuntur.
- 4 An prædicta vota obligent, Affirmat Suar. & rationes adducit.
- 5 Eſt hæc ſententia ut ſacrius conſulenda ſit, contraria probabilitate non caret.
- 6 Expenditur votum S. Mariæ de Mercede, & Minorum, & primum Societatis Ieſu, aſſeriturque non obligare.
- 7 Expenditur ſecundum, & tertium. Idemque de eis aſſeritur.
- 8 Expenditur quartum & quintum votum Societatis Ieſu, & aſſeritur quintum obligare.
- 9 Satisſi rationibus à Suar. n. 4. adductis.
- 10 Epicoſus obligatus eſt habitum ſuæ Religionis deſerre.
- 11 An Epicoſus ſi habitum ſuæ Religionis relicto ſæculari Epicoſi habitum induat, excommunicationem incurrit: Aſſerunt aliqui, ſed rectius alij negant.
- 12 Epicoſus retento colore habitus ſuæ Religionis poteſt ſe conformare cum Epicoſis ſæcularibus in forma, ſeu figura illius.
- 13 Epicoſus nullo tenetur regula præcepto. Et ſatisſi rationi dubitandi.
- 14 An ſaltem ex debito morali teneatur? Arguitur pro parte affirmatiua.
- 15 Verius eſt nullo debito morali Epicoſum regularem obligari, & ſoluuntur contraria.
- 16 Epicoſus tranſgrediens votum caſtitaſis, paupertatis, & obedientiæ poenis à regula ſtatuta in tranſgreſſores non ligatur.
- 17 Epicoſus non eſt obligatus ieiunia, auſteritates, &c. à regula præſcripta ſeruare.
- 18 An poſſit carnes comedere feria ſexta, vel Sabbatho, in qua Natalis Domini incidit, ſi ex præcepto regula id ſibi prohibetur? Negat Barbos. Oppoſitum tenendum eſt.
- 19 Obligatus non eſt officium diuinum iuxta ritum ſui Ordinis recitare, neque ſocium ſecum habere.
- 20 Omnia ſuperius dicta intelliguntur, & procedunt in Epicoſo titulari non habente ſubditos.
- 21 Epicoſus, qui Epicoſatum renuntiauit, aut illo priuatus eſt non reuincitur in regularium Præſatorum ſubditorem. Secus ſi deſeratur.
- 22 Supradicta exemptio Epicoſo competit à tempore electionis per Pontificem confirmata.
- 23 An regularis Præſatus gaudeat priuilegijs gratis, & indulgentiæ, illius Ordinis Religioſis conceſſis? Negant plures, ſed immerito.
- 24 Si verò gratis, & priuilegia in Religionis detrimentum accedere poſſunt, illis non fruuntur, niſi de Præſatorum conſenſu.
- 25 An ea que dicta ſunt de Epicoſis competant Religioſis electis in Cardinalis Romane Eccleſiæ? Affirmat communis ſententia. Sed ſi à Cardinalatu deponantur, vel illum renuntient, in Præſatorum regularium obedientiam reuincuntur.

26. Hæc doctrina extenditur probabiliter ad Sanchez, ad regulam electum in Abbatem, & aliamque dignitatem propriam diocesim habentem, nemini alteri subiectam.

1. **T**ER Religiosum factum Episcopum voto castitatis obligari in comperto est apud omnes. Qualiter autem teneatur voto paupertatis disp. præcedenti punct. 19. diximus. Quapropter in præsentem solum agendum est de voto obedientie, & aliisque Religionis præceptis. Et quidem de manere abstractum voto obedientie, sicut voto paupertatis, & castitatis ferè omnes Doctores docent. Quia cum maneat verus Religiosus, & de essentia Religiosi status sint illa tria vota castitatis, paupertatis, & obedientie, efficitur omnibus illis abstractum esse. Sed cui Prælato obedire abstractus sis? Respondet ex necessitate non oportere alicui actualiter esse subiectum; sufficit si in habitu, & potentia subiectus sis, quando Superiorem habueris, vt contingit in Religioso assumpto ad Pontificatum, qui non ideo desinit esse Religiosus, & votis castitatis, paupertatis, & obedientie ligatus, tamen si Superiorem non habeat, quia id est per accidens, Sanch. lib. 6. cap. 6. numer. 6. Actualiter soli Summo Pontifici, vt Supremo Religiosi Prælato subiectus, non autem Prælati regularibus: Sic docet D. Thom. 2. 2. q. 88. art. 11. ad 4. q. 185. art. 8. in corp. q. ad 3. q. 4. Nauar. comp. 3. de Regular. numer. 46. Cobar. rum. cap. 1. num. 28. de testament. Valen. 2. 2. disp. 10. q. 3. punct. 10. Lessius lib. 2. cap. 40. sub. 14. num. 113. Sanch. lib. 6. sum. cap. 6. numer. 2. Suar. tom. 4. de Relig. tract. 8. lib. 3. cap. 17. num. 1. Layman. lib. 4. sum. tract. 5. cap. 2. numer. 9. & alij plures apud ipsos. Probo te Pontifici esse subiectum ex voto, sicut eras ante assumptionem, quia nulla est causa, quare à Pontificis obedientia extimaris supposito quod obedientia voto abstractus sis. Quod verò nemini alteri subiectus constar. Non enim subiectus Religiosi Prælati, quia vt habetur, cap. unico 18. q. 1. hæc canonica electio à iugo regule monachice professionis absoluti, & consequenter ab obedientia, quæ secundum regulam Prælati regularibus debebatur. Neque obstat, te illi obedientiam promississe: quia id intelligere debes, cum vere superiores sunt, secus quando ab illorum prelosterare extimaris, sicuti contingit in Generali Præposito, qui nulli Prælato regulari obedire tenetur: quia nulli illi Superiori est, tamen si votum fecerit de obediendi Prælati regularibus. Alteri autem à regularibus Prælati, & Pontifici obedientiam non promissisti, non igitur ex illo voto aliis subiectus est. Quare etsi in aliquibus casibus iure sic disponente tenearis obedire Archiepiscopo, Patriarchæ, vel Primati, id ex iure Ecclesiastico, & ex iurisdictione per illud concessa provenit, non ex voto obedientie Religiosæ; neque illa est obedientia secundum regulam, Suar. 2. 4. de Relig. tract. 8. lib. 3. cap. 17. num. 4.

2. Hinc fit, te obligatum esse obedire Pontifici ex vi voti obedientie: In iis, quæ fuerint secundum regulam; secus in iis quæ extra, vel præter regulam antea fuerint. Quia non illimitatè, sed limitatè iuxta regulam obedientiam promissisti. Suar. dicto cap. 17. num. 5. Sanch. lib. 6. sum. cap. 6. num. 5. Secundò fit, ex eo solum quod Pontifex supradictam exemptionem à Prælati regularibus auferat, vt verè auferre potest, Prælati regularibus te manere sic ante subiectum. Quia votum obedientie Prælati regularibus factum integrum manet, solumque suspensus erat ab illo visu comparatione Prælatorum regularium ob exemptionem ab illis: quare sublatâ exemptione Prælati regulares tui superiores sunt, illi, quæ ex voto obedire tenetur, Sanch. dicto c. 6. n. 4. Valquez 1. 2. disp. 165. c. 8. ad finem, n. 93. Laym. lib. 4. tract. 5. c. 1. n. 9.

3. Supradictis votis constitutibus Religiosum statum annectuntur alia vota in diuersis religionibus, vt in Religione B. Mariæ de Mercede emittitur votum incumbendi redemptioni captiuorum, in Minimorum Religione votum vitæ quadragesimalis, in Societate Iesuy, votum quartum sollempne obediendi Summo Pontifici in missionibus peragendis. Deinde emittuntur alia quinque vota simplicia. Primum est de non relaxanda paupertate, nec admittenda eius relaxatione. Secundum est de non procuranda dignitate aliqua directè, vel indirectè in Societate. Tertium de non procuranda, vel accipienda prælatione, vel dignitate extra Societatem, nisi obedientia intercedat. Quartum de denunciandis ambientibus supradictas dignitates. Quintum est de audiendo Præposito Generali ne in statu Prælationis constituto, cuiusque consilia sequendo, si meliora videri fuerint.

4. Dubium ergo est, an omnibus his votis obligeris in Episcopum assumptus eodem modo, ac ante assumptionem eras obligatus? Et de vitimo voto Societatis nemini potest esse dubium, cum pro statu assumptionis emittatur; vnde si eo tempore non obligaret, frustra, & irritum esset: cum ante assumptionem ad nihil obliger: & ita de hoc voto notauit Valq. 1. 2. disp. 165. cap. 8. num. 89. fine, Sanch. lib. 6. sum. cap. 6. num. 5. Suar. 2. 4. de Relig. tract. 8. lib. 3. cap. 17. num. 8. et 17. 12. lib. 6. c. 19. De aliis votis affirmat Suar. dicto c. 17. n. 8. & Ferd. à Castro. Sum. Mor. Paris. 111.

colligitur ex Soto lib. ult. de iust. q. ult. art. ult. post medium, & verè, sed contra, quatenus excusat Religiosum Episcopum ab obseruatione regulari, illiusque præceptis; quia ea non vouerat, tacite innuens, si ea voueret ad illius obseruationem obligari. Ratio verò esse potest, quia obligatio voti est personalis, ergo comitatur personam in quocunque statu existat; aliàs vouens calculum virginicum recitare non teneretur hoc voto translati ad Episcopatum. Deinde vota paupertatis, castitatis, & obedientie perseverant in Episcopatu, & obligant ad sui obseruationem, quatenus cum Episcopatu non pugnant. Ergo etiam hæc vota perseverare debent, & obligare, quatenus eorum obseruatio cum status assumpti obligatione non pugnat. Tum quia sunt accessoria statui Religioso. Tum quia non pugnant absolute cum obligatione Episcopatus, sed potius plura ex illis Episcopatus perfectionem iuuant. Quod discurrendo per singula vota fiet manifestum. Si enim aliquid votum pugnet, maxime votum incumbendi Redemptioni Captiuorum, & in Societate votum obediendi Pontifici in missionibus, & infidelis. At hoc votum non pugnat cum Episcopatu non habente curam animarum. Deinde non pugnat cum Episcopatu curam animarum habente, si Pontifex ea occasione in residentia Episcopatus dispenset. Ergo hoc votum in Episcopatu obseruari potest. Votum verò à Minimis factum de abstinentia quadragesimali regulariter ab Episcopo obseruari potest, & maxima cum ædificatione, & fructu. Quod si aliquando illa abstinentia muneris Pontificali obtulerit, id per accidens est, nec tollit voti absolute obligationem. Vota verò Societatis de non relaxanda paupertate, nec procuranda dignitate intra, vel extra Religionem, & ambientibus denunciandis nullo modo obstat muneris Episcopali, vt de se constar, ergo in eo statu obligant, & seruanda sunt.

5. Nihilominus etsi supradicta sententia vt securior consulienda semper fit; at probabilitate non caret supradictorum votorum obligationem suspendi durante Episcopatu: sic docet expressè Sanch. lib. 6. sum. c. 6. num. 15. Suar. 2. 4. de Religione. tract. 10. lib. 2. cap. 3. ad num. 5. Ratio est, quia ea vota, vt ex consuetudine, & præceptis constat, præcipiuntur emitti, & à Religiosis emittuntur, vt status communitalis conseruetur, & crescat facilius regularum obseruatione, specialique Religiosorum fructu, & secularium æstimatione: eum ergo post Episcopatum assumptum à statu communitatis separatus existat, & ab omni regularum obseruatione exemptus, vt statim dicemus, videris sanè pro eo status illis votis non obligari. Præterea eorum obseruatio longè difficilior est extra Religionem, quam intra, præcipue in statu illo honorifico Episcopatus. Ergo non est credendum Religionem pro eo tempore velle suis Religiosis illorum votorum obligationem imponere neque Religiosos eam subire. Sed potius est oppositum præsumendum.

6. Deinde expendo singula vota, vt hæc præsumptio efficacius colligatur. Neque enim Religiosus S. Mariæ de Mercede præsumi potest se voluisse obligari voto Redemptionis Captiuorum, nec Religiosus Societatis Iesuy voto obedientie promissionibus peragendis instar clericis secularibus, sed instar Religiosis, & vt Religiosis membrum, & in illius conseruationem. Cum igitur assumptione Episcopatus sint à Religione exempti, & instar clericorum secularium, non est præsumendum illis votis pro illo statu se voluisse obligari. Et idem argumentum fieri potest de voto abstinentie quadragesimalis, non enim præsumi debet obligationem illius extendi ad statum secularem, & à religione separantem, maxime cum ad conseruationem Religiosi status emissum fuerit. Apertius id videtur constare in illis quinque votis à Professo Societatis emissis. Nam in primis hæc emittuntur, vt conseruari, & auferri totum corpus Societatis in suo bono statu possit, vt expressit S. Ignatius, 10. p. constit. in prin. ac proinde non respiciunt extra corpus Societatis constitutos. Deinde sigillatim quodlibet votum expendo. Votum namque non laxandi paupertatem, sed potius illam restringendi expressè loquitur de his, qui actualiter intra Religionem existunt. Nam vt habetur in declarati. huius voti 6. p. cap. 2. litt. A. ille innouat paupertatem, qui præterdit in conuentu totius Societatis congregatæ, vel per se ipsum vlla ratione, redditus, & professionem vllam in proprium vsum, vel ea admittit ad fabricam, vel sacristiam, vel ad aliquem alium finem præter id quod ad collegia, & domos probationis attinet. Quæ certè non possunt intelligi de Religiosis extra Religionem existentibus, cum ipsi liberam bonorum administrationem habeant, pluresque redditis professiones in proprium vsum, neque ipsis datum est pro sacristia, & fabrica domus Professe admittere, cum superiores Societatis non sint. Neque item in Conuentu totius Societatis congregantur ipsi, vt aliqua ratione non suffragiis, tum diligentius paupertatem innouare possint. Non igitur hoc votum pro statu extra Religionem intelligitur.

7. Secundum votum apertissimum est non comprehendere Religiosos Episcopos, cum ipsi in eo statu incapaces

ſunt Prælationis Reli-
gione. Tertium vo-
debere vouentē exiſt-
randi, neque accepti
ſi dignitatem extra
curatione, & accep-
eo caſu de non pre-
obſtat ſinis huius
Religioſus incurrit
& ſubmiſſionem
ſibi ſinem
conſtit. §. 6. R.
eſt extra humi-
Religio prius
ita docet §.
8. Quæ-
ſtentes extra
lunt. Sed dicendum eſt
exequi po-
ri obſer-
tus, ſcilicet
augerent
eum
quam
& tam
modo reſpicit perſonas,
cor-
as Societatis ſunt. Et confirmatur, quia illi obligantur de-
nā-
ciare ambientes qui in Societate directē, vel indirectē ſibi
Pro-
lationem procurare poſſunt, vt conſtat manifeſtē ex ipſa
ſel-
ic verborum, 10. p. conſtit. §. 6. ibi: Erit etiam ſummi momen-
tū, vt perpetuo felix Societatis ſtatus conſeruetur diligentiffi-
mē ambitionem malorum omnium in quauiſ Republica, vel
Congregatione matrem ſubnouere, ac aditum ad dignitatē,
vel Prælationem vllam directē, vel indirectē querendam in
Societate præcludere. Quod vt fiat omnes Profeſſi ſe nihil
vnquam ad eam obtinendam acturos, & agere animaduerte-
rint: delaturos Deo, ac domino noſtro vouent. Et ſoli Religio-
ſi intra Societatem exiſtentes procurandæ Prælationis in So-
cietate habiles ſunt. Ergo de iis ſolum votum denunciandi
ambientes intelligitur. Reſtat ergo, vt ſolum quintum votum
de audiendo Generalis conſilium Episcopos, alioſque extra
Societatem in dignitate conſtitutos comprehendat; quia pro
tempore emiſſum eſt, & forte Gab. Valquez. 1.2. diſput. 165.
c. 8. de hoc ſolo voto expreſſe obligari in Episcopatum aſſum-
ptos tacite innuens reliqua vota in eo ſtatu non obligare.

9. Neque obſtant rationes pro ſententia Suar. n. 4. addu-
cta. Ad primam concedo voti obligationem perſonalem eſſe;
afficereque vouentem in quocunque ſtatu, & quocunque tem-
pore, ſed non pro quocunque ſtatu, & pro quocunque tem-
pore, ſed pro ſtatu, & tempore, quo vouens ſuſcepit obligatio-
nem. Cum autem Religioſus illorum votorum obligationem
ſuſcepit pro tempore, quo intra Religionem exiſtit, illius-
que membrum eſt; efficitur obligandum non eſſe extra Re-
ligionem conſtitutum. Ad ſecundam reſpondeo vota caſtita-
tis, paupertatis, & obedientie perſeuerare, & obligare in ſta-
tu Episcopali, quatenus cum eo ſtatu compati poſſunt; quia
emiſſa fuerunt abſolute ad ſtatum Religioſum conſtituen-
dum. At prædicta vota non emittuntur, vt conſtituant ſta-
tum, imo neque vt accessoria ſtatu Religioſo, vt ſe, ſed vt ac-
cessoria ſtatu Religioſo in vita communi, & ad maiorem il-
lius communitatis perfectionem. Quapropter exclusus ab il-
la communitate, & à Religioſo ſtatu in vita communi, ex-
cluditur ab illorum votorum obſeruatione. Ad tertiam con-
cedo, reliqua vota ex propria voluntate emiſſa, ſi abſque vlla
reſtictione emiſſa ſint, obligant in ſtatu Episcopatus; quia
preſumuntur pro quocunque ſtatu emiſſa eſſe. Secus eſt de vo-
tis ex præſcripto Religionis emiſſis, quæ ſolum præſumuntur
emiſſa in conſeruationem, & augmentum Religionis, quate-
nus eſt vnus corpus.

10. Prædictæ obligationi proxima eſt obligatio habitum
Religioſum deferendi; quæ obligatio non à regula imponitur,
ſed iure communi: ſic enim habetur, cap. clericus 2. de vita, &
honest. clericor. ibi: Pontifices autem in publico, & in Eccle-
ſia ſuperindumentis lineis omnes vtantur, niſi monachi fue-
rint, quos oportet ferre habitum monachalem. Et licet ver-
bum oportet decentiam, & conuenientiam potius quam obliga-
tionem ſignificet; ac conſuetudine ſic interpretante gra-
uem inducit obligationem, vt cum Panorm. ibi, n. 6. nota-
uit Suar. t. 4. de Relig. tract. 8. lib. 3. cap. 17. num. 9. & tradunt
omnes. Ratio verò huius præcepti, & obligationis eſt, vt Epi-
ſcopus recorderet ſe Religioſum eſſe, & iuxta illius ſtatus obli-
gationem mores ſuos componat, vt bene dixit D. Thom. 2. 2.
q. 185. art. 8.

11. Quod ſi Episcopos regularis habitum ſuæ Religionis di-
miſſo, ſæcularis Episcopi habitum induat plures doctores
conſent excommunicationem latam, cap. 2. Ne clericus vel mo-
nachi in 6. aduentus Religioſos deſerentes habitum ſuæ
Religionis incurtere: quia verè habitum ſuæ Religionis di-

mittit, cum Religioſus ſit Sic Sylueſt. verbo Relig. 7. q. 1. Rinc.
nald. conf. 6. n. 7. vol. 1. Surd. de alim. t. 8. priuileg. 79. n. 10. Maior.
lib. 2. de irregular. cap. 1. n. 13. Reſtius tamen alij Doctores ne-
gant ſupradicta excommunicationem regularem Episcoporum
comprehendiſſi prædictus textus in c. 3. expreſſe loquitur
de Religioſis intra clauſtrum ſub obedientia Abbatis viuē-
tis, non de illis, qui extra clauſtrum, & extra obedientiam
Abbatis ſunt conſtituti. Præterea illa excommunicatione im-
ponitur, vt periculosa euagandi materia regularibus ſubtraha-
tur. At Episcopos ſæculari Episcoporum habitu indurus pericu-
loſam euagandi materiam non habet. Ergo. Item dici non
poſſet temeraria dimiſſio habitus, quæ in habitum ita decen-
tem, & ab Eccleſia probatum commutatur præcipue cum in
cap. Deus qui, de vita, & honest. clericor. monachis in Eccleſia
ſimul cum clericis habitantibus permittitur habitu clerico-
rum vt ne ob diuerſitatem ſcandalum generetur. Ergo Epi-
ſcopus qui ob hanc occasionem habitum ſuæ Religionis deſe-
teret, non temerè dimitteret, neque in excommunicationem
incideret. Et ita ſufficit Cœuaru. cap. 1. nu. 18. de reſtament.
Man. Rodrig. 2. 2. q. Regular. q. 58. Sanch. lib. 6. ſum. c. 6. n. 3.
Suar. t. 4. de Relig. tract. 8. lib. 3. c. 17. nu. 11. Barb. de poſ. Epiſc.
vii. 1. cap. 4. num. 17.

12. Cæterum authoritatē Clemen. VIII. vt habetur in ſyn-
di Romano ab ipſo reſormato conceſſam eſt Episcopis regulari-
bus, vt retento colore habitus ſuæ Religionis poſſint ſe con-
formare cum Episcopis ſæcularibus in forma, ſeu figura il-
lius, atque ideo cum birreto clericali, & cum maſtillo eiaſ-
dem coloris religionis. Rochetum vero portare non poſſunt,
ſed cotram nempe ſuper pelliceum ſuperimponant in albis
Eccleſiaſticis. Sanch. lib. 6. cap. 6. numer. 21. Barbosa de
poſ. Epiſc. tit. 1. c. 4. n. 17. Layman. lib. 4. ſum. vna. 3. cap. 1.
num. 9.

13. His ſuccedit obligatio regulæ. Cum ergo Episcopos
vouerit obedientiam ſecundum regulam, ab eoque voto ob
Episcopatum liber non fit, videtur regulæ præcipue obedi-
re debere, maxime ſi cum Episcopos mittere non pugnet, ſed
potius illius perfectionem promouet: ita tradit D. Thom.
2. 2. q. 185. art. 8. Sylueſt. verbo relig. 6. quaſt. 10. Man. Rodrig.
tom. 2. quaſt. regul. quaſt. 58. art. 3. & alij relati à Sanch. lib. 6.
ſum. cap. 6. num. 16. Cæterum omnino dicendum eſt, nullo
regulæ præcepto regularem Episcopum teneri debito legali,
& culpam obligantē; quia expreſſe eximitur à iugo regulæ,
illiusque obligationem dicto cap. vno. 18. q. 1. ibi quem ca-
nonica electio à iugo monaſticae profeſſionis abſoluit: & me-
rito; quia cum fit extra regimen religionis, non debet illi
regulis aſtringi: Hæ enim primo, & per ſe conſtituit
tem religioſam aſtringunt; quæ in illius conſeruationem, &
augmentum ſeruantur. Et deinde quamlibet partem illius
communitatis, atque adeo quemlibet religioſum. Cum ergo
Episcopos regularis extra illam communitatem ſit conſtitu-
tus, nec illius ſit membrum, illius legibus aſtringi non poſſet.
Et ob eandem rationem aſtringi non poſſet ſuæ religionis
conſuetudinibus, quia hæ ſolum obligant ibidem viuētes.
Et ita ſufficit Sanch. lib. 6. ſum. cap. 6. n. 17. Suar. tom. 1. de
relig. tract. 8. lib. 3. cap. 17. n. 6. Layman. lib. 4. ſum. vna.
5. cap. 1. n. 10. & alij plures apud ipſos. Neque obſtat regula-
rem Episcopum aſtringi voto obedientie ſecundum regula-
m: quia aſtringitur voto cum eſt ſuperior, qui ſecundum
regulam præcipiat: at cum Pontifex, qui ſolus eſt illius ſu-
perior non præcipiat eas regulares obſeruantias, ſeruiotum,
vigillarum, & orationum, ſed ſolum à religione, prælatique
illius ſunt præcepta, à quibus regularis Episcopos exemptus
eſt, nullam illorum obligationem habet.

14. Dixi ad regulæ præſcriptis obſeruationem non teneri
regularem Episcopum ex debito legali, hoc eſt ex obligatione
illius legis, & regulæ. An vero teneatur ſaltem ex debito mor-
rali, & honeſtatis, videtur conuenire ex doctrina D. Thom. 2.
185. artic. 8. dicente regularem Episcopum ſecum diſpenſate
poſſe in regularem obſeruatione, ſecundum quod requirit ne-
ceſſitas perſonæ, vel officij, vel conditionis hominum, cum
quibus viuit. Si igitur diſpenſatio neceſſaria eſt, obligatio ſal-
tem ex honeſtate intercedere debet. Deinde legitur ſaltem
ex honeſtate obligari legibus à ſe latis, etiam ſi ab illis debi-
to legali exemptus ſit, quia rationi naturali diſſonat velle alios
legem à ſe latam obſeruari, quam ipſe non ſeruat. Præterea
turpis eſt pars, quæ non concordat toti. Ergo turpiter agit re-
ligioſus Episcopos, qui alius religioſus cum facile poſſit non
ſe conformari. Denique Episcopos in ſtatu perfectionis eſt
conſtitutus. Ergo deſistere non debet ab obſeruatione regula-
rum, quæ hanc perfectionem promouere poſſunt.

15. Quod ſi roges, hoc debitum morale quam obligatio-
nem inducat; Caiet. tom. 1. opuſc. tract. 25. de obligat. & obſeruat.
præcept. qu. 2. affirmat inducere peccatum veniale. Idem in-
nuant Cœuaru. cap. 1. num. 18. de Teſtament. Man. Rodrig.
tom. ſum. cap. 10. num. 4. negantes ſolum peccatum morale in
regularum violatione, & merito ita antemandum eſt, ſi
concedamus ex debito morali, & honeſtatis obligatum eſſe
religioſum

DE
ASTRO
PALA
TON.

religiosum Episcopum ad observationem regularum. Nam omittit illud quod iure naturali debuit esse ex recta morum institutione, decencia, & honestate indecens est, & rationi naturali aduersum. Ergo est culpa saltem venialis. Quapropter verius censio nullo debito morali Episcopum regularem obligari ad regularum observationem; quia nec obligatus ex statu Episcopali, nec ex statu religio. Ergo ex nullo capite. Non ex statu Episcopali: nam licet sit status perfectionis, obligetque perfectionis actus exercere, sed non omnes, sed ad summum proprios illius status; atque adeo sufficienter illius obligationi satisfaciet, si actus illius status proprios exercet, quales sunt, si suum otium saluti incumbat leges ferendo, Sacramenta ministrando, verbum Dei seminando, necessitatibus temporalibus, & spiritualibus prouidendo, seque verum pastorem verbo, & exemplo ostendendo, & ceteris. Episcopi secularis, qui hæc præstare, muneris Episcopali sufficienter satisfaciet. Ex statu vero religio oriri non potest debitum morale obseruandi regulas. Tum quia nullum adest debitum, vbi integra est a lege exemptio. Tum quia esto sit religio, non tamen est pars illius communitatis, pro cuius conseruatione, & augmento regulæ sunt statuta. Et ex his patet solutio ad opposita fundamenta. Ad D. Thom. dicimus non loqui de propria dispensatione, sed de indulgentia, qua non debet vti absque rationabili causa is qui in suis actionibus non solum perfectum, sed quod perfectum est procurare debet.

16. Hinc deducitur censuris, & penis à regula statutis in transgressores suorum votorum non ligari Episcopum votum castitatis, paupertatis, & obedientiam transgredientem: quia integrè à iugo regulæ exemptus est: sic Sotus lib. 10. de iustit. q. ult. art. ult. vers. sed contra, Sanch. alius relatis lib. 6. sum. tract. 5. c. 1. n. 10. Barbosa de potest. Episcop. tit. 1. cap. 4. n. 14.

17. Secundo deducitur, non esse obligatum ieiunia, austeritates, & corporis afflictiones à regula præscripta obseruare: quia absolutè à iugo regulæ est exemptus, ac proinde non solum ab illius pena, sed etiam ab illius obligatione. Sotus, Sanchez, Layman, Barbosa supra.

18. An vero possit carnes comedere feria 6. vel Sabbatho, in quo Natalis domini incidit, si ex præscripto regulæ id sit prohibitum: Negat Barbosa dicto n. 14. quoniam textus in cap. explicari. ult. de obseruat. ieiunij, concedens illis diebus esse carni carni excepti eos, qui ex voto, vel ex regulari obseruatione tenentur. Ergo Episcopus assumptus ex religione, in qua illis diebus eius carni interdictum, nequit carnis vesci. Quod à fortiori procederet, si non ex solo præcepto regulæ, sed ex voto à regula præscripto, vt in religione Minorum obligatio esset. In quo casu idem sentit Suar. statim referendus. Verum oppositum tenendum est. Et quidem quando ex præcepto regulæ eius carni interdictum esset, docent Caietan. tom. 1. opus. tract. 35. q. 2. Couarru. cap. 1. num. 18. de Testament. Sanch. cap. 6. num. 20. Suar. tom. 4. de relig. tract. 8. lib. 5. cap. 17. in fine n. 19. Et ratio est, nam esto religiosus Episcopus ante Episcopatus assumptionem teneretur illis diebus ex regulari obseruatione à carnis abstinere, assumpto Episcopatu iam non tenetur, cum à iugo regulæ exemptus sit. Ergo non excipitur à priuilegio illius cap. explicari. de obseruat. ieiunij. Ob eandem rationem censio idem esse dicendum, etiam vultit ex præscripto regulæ illorum dierum abstinentiam; quia vt supra diximus vota ex præscripto regulæ facta cessante regulæ obseruatione cessant: & ita tradit Sanch. lib. 6. sum. cap. 6. num. 20.

19. Tertio deducitur, non esse obligatum officium diuinum iuxta ritum sui ordinis recitare; quia est ab ordine separatus, Abbas in dicto cap. clericus de vita, & honest. cleric. Azor. 1. part. instit. moral. lib. 12. cap. 7. q. 4. Barbosa de potest. Episcop. tit. 1. c. 4. n. 15. Sanch. lib. 6. c. 6. n. 25. Quarto deducitur obligatum non esse secum socium habere: quia ea obligatio solum est ex præcepto regulæ, à qua ipse exemptus est: & ita tradit Caietan. 2. 2. quest. 185. art. 8. dub. 1. Azor. tom. 1. lib. 12. c. 7. q. 4. Suar. tom. 4. tract. 8. lib. 3. ca. 17. n. 16. Sanch. vero dicto c. 6. n. 21. solum ex debito honestatis illum concedit.

20. Restant tamen aliquæ difficultates enodandæ. Prima, an hucusque dicta intelligantur de Episcopo titulari non habente subditos? Videtur intelligi non posse: quia non apparet legitima causa, ob quam hic Episcopus ab obseruantis regularibus eximatur: hæc enim exemptio non est concessa præcisè ob dignitatem Episcopalem, sed potius ob muneris, & obligationes, quæ secum portat illa dignitas: at dignitas non habens subditos his omnibus muneribus, & obligationibus caret. Ergo illi dignitati exemptio concessa non est: & ita tradit Hostiens. cap. quod Dei timorem n. 9. de statu Monach. & ibi Cardin. n. 5. q. 2. Ioan. Andr. num. 15. Sed contrarium amplectendum est vt probabilius; eo quod in fauorem dignitatis Episcopalis exemptio à Prælatibus regularibus, & à religionis regula concessa sit. Non enim decebat inferioribus Prælatibus subiecti, qui Ecclesie princeps est, nec qui in culmine magistris, & statu perfecto est constitutus doceri, & regi ab illis, qui per-

fectionis viam sectantur. Præterea; quia esto Episcopus titularis actu non habeat subditos, quos regat, id est per accidens: nam per se illos habet, & ius illos regendi, quandoque sub titulo alicuius Ecclesie consecratur. Denique consecratione constitutus est caput alicuius Ecclesie cum potestate, & iure ad illam gubernandam; ergo ex vi illius separatur à religione, & eximitur à iugo regulæ. Et ita subfinit Azor. 1. lib. 12. c. 10. q. 7. in fine. Suar. t. 2. de relig. tract. 8. lib. 3. cap. 17. n. 2. & 4. Sanch. lib. 6. sum. c. 6. n. 27.

21. Hinc deducitur ex renunciatione Episcopatus, aut illius præcisè priuatione Episcopum regularem non reuincere in regularium Prælatorum subiectionem; quia adhuc retinet consecrationem, & Episcopalem dignitatem, ratione cuius exemptio concessa est, esto curam animarum deposuerit. Sotus esset si realiter degradaretur; quia per adualem degradationem omnia priuilegia, & exemptiones auferuntur: sic suffinet Henric. lib. 10. de Sacram. ordin. cap. 32. n. 4. Sanch. lib. 6. sum. cap. 6. num. 29. Layman. lib. 4. tract. 5. cap. 1. num. 9. Barbosa de potest. Episcop. tit. 1. cap. 4. n. 18. vbi bene aduertit redeuntem ex apostolica concessione inhabilem esse ad officia, & dignitates religionis, iuxta constitutionem 45. Pauli I. V. incipientem in sacra, vbi eligentes variis penis puniuntur.

22. Secunda difficultas est, à quo tempore regulari Episcopo competat supradicta exemptio? Respondeo à tempore electionis per Pontificem confirmata: nam ante confirmationem nec iurisdictionem habet, neque dignitatem obtinet. Ac confirmatione posita dignitatem consequitur, & iurisdictionem exercere potest. Quapropter ab eo tempore sub Pontificis protectione existit, iuxta. Textum in c. inter corporalia de ruanstat. Episcopi. Est ergo ab eo puncto à regularibus Prælatibus exemptus. Sanch. lib. 6. sum. cap. 6. n. 32.

23. Tertia difficultas est, an gaudeat regularis Prælatibus priuilegiis, gratiis, & indulgentiis illius ordinis religiois concessis? Negat absolutè Mendos. de priuileg. ad instar. Gloss. 3. num. 11. Man. Rodrig. tom. 2. quest. regul. q. 58. art. 4. Sanch. lib. 6. sum. cap. 6. n. 33. Mouentur; quia æquum non est, vt gratiis, & priuilegiis ordini concessis fruatur, quis eius onera non sustinet. Verum hæc ratio non est satis efficax: nam esto non sustineat omnia onera religionis, sustinet tamen onera substantialia, & præcipua, siquidem obligatus est castitatem, paupertatem, & obedientiam seruare, Merito ergo priuilegiis religionis potiri, debet. Præterea loco regularium obseruationum succedunt obligationes Episcopatu annexæ. Non igitur ob illarum exemptionem priuari religionis priuilegiis debet, præcipue cum illa exemptio à regularibus obseruationibus religioni honorifica sit. Quapropter existimo regularem Episcopum vt posse omnibus indulgentiis, gratiis, & priuilegiis, quæ ita ordini conceduntur, vt singulis etiam concessa sint, quorumque vltus absque vilo onere, & grauamine religionis esse potest, quia non video efficacem rationem, ob quam iis priuari debeat, atque adeo poterit obtinere indulgentias, absolueret, & absolui à peccatis, sicut ceteri religiosi illius ordinis possunt, quodque amplius constat ex dicendis: & ita suffinet Suar. t. 4. de relig. tract. 8. lib. 3. c. 18. n. 2.

24. Si verò gratiæ, & priuilegia singulis concessa in religionis detrimentum cedere possunt, qualia sunt vocem actiuam, & passiuam habere, residere in domibus doctorum ordinum, retinere suppellectilem, cameram, & alia dictos ordines concernentia solum illis frui possunt de illorum ordinum Prælatorum consensu, & non aliàs, nec alio modo: sic declarauit Sixtus IV. prout referunt in monument. ord. Minor. concess. 365. & tradit Suar. dicto cap. 18. num. 3. Manuel. q. 59. art. 4. Ex qua declaratione non leue argumentum desumitur ad superius dicta confirmanda. Si enim his gratiis, quæ communicati necesse possunt, priuatus non est Episcopus regularis, sed solum ne illis vtatur absque Prælatorum ordinis consensu à fortiori priuatus non erit gratiis, indulgentiis, & priuilegiis quæ nullo modo religioni nocent, & vtilibus prolunt. Neque pro illorum vtu licentia Prælatorum regularium expectanda est, cum non cedat in illorum præiudicium. Præterea quia Sixtus IV. exprimit gratias, & priuilegia, pro quorum vtu Prælatorum consensu necessarius erat, tacite indicat pro vtu priuilegiorum, & gratiarum, quæ non sunt illius conditionis, prædictum consensum non requiri. Illud vero certissimum est priuilegiis, & gratiis corpori religionis, & in fauorem illius, concessis, qualia sunt priuilegia pro domorum adificatione, administratione bonorum, subditorum regimine, & Prælatorum electione nullatenus Episcopum regularem vti posse: quia cum sit à corpore illius communitatis seiunctum, nequit gratiis in illius corporis conseruationem concessis frui: & ita tradit Suar. dicto tom. 4. de relig. tract. 8. lib. 3. cap. 18. num. 2.

25. Quarta difficultas est, an ea quæ dicta sunt de Episcopis regularibus, competant religiois electis in Cardinales Ecclesie Romanæ. Affirmat communis sententia teste Azor. tom. 1. instit. moral. lib. 12. c. 7. q. 4. Sanch. lib. 6. sum. c. 6. num. 34.

